

A HTMT HÍREI

TudományKöz: A szenvedélyektől a kiégésig

Január 18-án, szerdán 18 órakor kerül sor a Kolozsvári Akadémiai Bizottság kerekasztal-sorozata, a TudományKöz élettudományi beszélgetésére, amelynek témája: A szenvedélyektől a kiégésig. A beszélgetőtársak: Brassai Attila, Frigy Attila és Gáspárik Andrea Ildikó, a marosvásárhelyi orvosegyetem oktatói. A beszélgetés házigazdája és moderátor: Ábrám Zoltán. A beszélgetést a KAB YouTube-csatornáján lehet élőbe követni, majd ugyanott visszaneézni...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

Tanulmány: Magyar hétvégi iskolák az Egyesült Királyságban

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének munkatársai, Papp Z. Attila, Kovács Eszter és Kovács András új online tanulmánya jelent meg a Diaspora, Indigenous, and Minority Education (Diaszpóra, Öshonos és Kisebbségi Oktatás) című folyóiratban. A cikk felvázolja az Egyesült Királyságban működő hétvégi magyar iskolák működését, amelyek kulcsfontosságú intézmények a feltörekvő diaszpóra közösségekben. A cikk két paradigmában értelmezi a magyar hétvégi iskolákat: szórványintézményekként, illetve angolszász kiegészítő iskolákként közelíti meg őket. A tanulmány egyik fő következtetése, hogy a magyar hétvégi iskolák megnyilvánuló funkciói (nemzeti identitás, anyanyelvi nevelés, közösségi szerepvállalás) mellett a látens funkciók is elengedhetetlenek, mint például az összetartozás pszichológiai szükséglete...” Forrás: ELKH.hu: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Kimondta a BBTE etikai bizottsága: Plagizált a belügyminiszter

Lucian Bode belügyminiszter doktori dolgozatában a plágiumvádak többsége beigazolódott – jelentette ki szerdai közleményében a Babeş-Bolyai Tudományegyetem etikai bizottsága. Immár másodszor, ezúttal külföldi szakértők bevonásával vizsgálták meg a dolgozatot, amelyet Bode 2018-ban védett meg az egyetemen. A BBTE Etikai Bizottságának döntése nyomán a liberális miniszter doktori dolgozata alapján megjelent könyv visszavonását is kéri. [...] „Teljesen ledöbrentő, hogy egy 2018-ban írt doktori dolgozatot a 2020–2022-ben frissített elvárások alapján elemeznék. Ez rendkívül veszélyes precedenst jelent nemcsak a tudományos világra, hanem a jogállamisági elvekre nézve is, írja a miniszter, amelyben a BBTE szerdai közleményére reagál...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Népszámlálás: A romániaiak csaknem fele legtöbb nyolc osztályt végzett

Európai uniós viszonylatban továbbra is jelentős Románia lemaradása az iskolázottság terén: a 2022-es népszámlálás részleges adatai szerint a lakosok 40,5 százaléka nyolc vagy annál kevesebb osztályt végzett el, miközben a lakosság csupán 16 százaléka rendelkezik felsőfokú oklevéllel, ami utolsó helyre helyezi Romániát az Európai Unióban (ahol az átlag 42 százalék). Az Adevarul portál idézi Mihai Maci nagyváradi egyetemi tanárt is, aki szerint az alacsony iskolázottságot „átörökítettük” a kommunizmusból. Az Adevarul cikkéből ugyanakkor az is kiderül, hogy a korábbi, 2011-es népszámlálás adataihoz képest javulás tapasztalható. [...] Veres Valér kolozsvári szociológus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatója, az MTA külső köztestületének tagja a Maszol érdeklődésére elmondta, az 1992-es népszámláláskor tűnt fel először hangsúlyosan, hogy az össznépeség körében nagyobb arányban vannak egyetemet végzettek, mint az erdélyi magyarság tagjai között...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Kerekasztal: Az erdélyi magyarság olyan strukturális hátrányokkal küzd, amelyeket nem lehet kiküszöbölni

Kolozsvári szociológusok – valamennyien az MTA külső köztestületének tagjai – rendeztek kerekasztalt a népszámlálás eredményeinek megbeszélésére: Kiss Tamást, Horváth Istvánt és Veres Valért Novák Csaba Zoltán, a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet elnöke kérdezte. [...] A 2021-es népszámlálás során zárkózott fel Románia az európai normákhoz, az online válaszadási lehetőség már ezt az igazodást tükrözte – jelentette ki Veres Valér, a módszertani elemzés kezdetén. Körülbelül 1 millió embert valójában nem számoltak össze, de bekerültek az összlakosság számába az adminisztratív adatbázisokból és az eredetileg érvénytelenített kérdőívekből származó érvényes adatok gyűjtéséből. Ehhez adódik hozzá körülbelül 1,5 millió további romániai lakos, akiket összeszámoltak ugyan, de mégsem ismert sem a vallásuk, sem az etnikumuk. [...] Több hipotézist állítottak fel a szociológusok ezzel a két és fél milliós csoporttal kapcsolatosan, foglalta össze Kiss Tamás: ha ebben a csoportban

alulreprezentáltak a magyarok, akkor az összlétszám 6 százalék alá kerül, ha felülreprezentáltak, akkor sem haladhatjuk meg a maximálisnak tekintett 1,1 milliót. [...] Kiss Tamás elmondta, hogy 624 ezerrel többen haltak meg, mint amennyien születtek, a covid-járvány miatti többlethalandóság pedig 85 ezer fő volt. A romániai magyar közösség korfája kedvezőtlenebb a románokéhoz képest...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Vallásszociológus: Állandó az erdélyi magyar lakosság felekezeti szerkezete

Nincs semmi meglepő abban, hogy a történelmi egyházakhoz tartozó hívek száma azzal arányosan csökkent, ahogy a magyarság lélekszáma apadt Romániában: a lakosság öregedésének és a kivándorlásnak a hatása érződik, és ez egyformán hat a történelmi egyházak híveinek táborára – fejtette ki a Krónikának Kiss Dénes kolozsvári vallásszociológus, az MTA köztestületének külső tagja a 2022-es romániai népszámlálás részadatainak alapján. [...] Legalábbis egyik egyház sem sikerebb, mint a többiek. Tehát a létszámváltozás mögött nem látszanak vallási okok” – fejtette ki a vallásszociológus. Ugyanakkor az látszik, hogy nincsenek nagy átjárások a régebbi felekezetek között sem” – mondta Kiss Dénes...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: A SRI az 1989-ről szóló dokumentumok érdektelenebbik részét tette közzé

A Román Hírszerző Szolgálat (SRI) az 1989-es rendszerváltás után 33 évvel feloldotta 13 olyan dosszié titkosítását, amely az események kivizsgálására 1991-ben létrehozott szenátusi bizottság munkája nyomán keletkezett. A valóban értékes információk azonban nem ezekben vannak, hanem abban a nyomozati anyagban, amelynek a kutatása miatt botrány tört ki év végén az 1989-es Romániai Forradalom Intézetében, hívta fel a figyelmet megkeresésünkre Stefano Bottoni történész, a Firenzei Egyetem oktatója. [...] A román titkosszolgálatok a többi NATO tagállammal összevetve az átlagnál nagyobb illetékességgel, létszámmal, feladatkörrel rendelkeznek, ellenőrzik a társadalmi-gazdasági életet – állítja a Maszólnak nyilatkozó szakértő...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Temesváron rendezik az erdélyi magyar színházak szemléjét, a MAFESZT-et

A temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház lesz a házigazdája a negyedik alkalommal szervezendő MAFESZT színházi seregszemlének, amelyet január 19. és 26. között tartanak – közölte Facebook-oldalán a társulat. Az erdélyi magyar színházak 2017-ben létrejött érdekvédelmi szervezete, a Magyar Színházi Szövetség (MASZÍN) által szervezett fesztivált a szakmai tapasztalatsere és barátság jegyében tartják. Az eseménysorozaton a házigazdákon kívül az udvarhelyi Tomcsa Sándor Színház, a Csíki Játékszín, a nagyváradi Szigligeti Színház, a szatmárnémeti Harag György Társulat vesz részt...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Helikon 2023/1

Megjelent a Helikon első januári, 2023/1-es lapszáma, benne Borsodi L. László versei, illetve Mărcuțiu-Rácz Dóra Újesztendő, 2023 című vezércikke. Jelen lapszámban Korpa Tamás interjúorozatának két darabja olvasható (Gálfalvi Györggyel és Szócs Petrával), amelyet a lap a szerző előszavának kíséretében közöl. Januárban Korpa Tamás a hónap kiemelt szerzője a Helikonban...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: A Korunk januári száma

Magyarország második világháborús hadtörténetének legtragikusabb eseménye a magyar 2. hadsereg pusztulása a Donnán. 80 évvel ezelőtt, 1943 januárjában a mintegy 200.000 fős hadsereg katonáinak 2/3-a hősi halált halt, megsebesült vagy fogságba került. A doni hadsereg katonáira az 1945 utáni Magyarország sokáig fasisztaként tekintett vagy jobb esetben is hallgatott róluk. A hallgatást először Nemeskürty István törte meg 1973-ban megjelent Requiem egy hadseregért című munkájával, majd Csoóri Sándor, Sára Sándor és Hanák Gábor állított nekik emléket a '80-as évek végén. [...] A lapban megjelent összeállítással – amely a téma legavatottabb ismerőinek tanulmányait tartalmazza – ennek a 80. évvel ezelőtti tragikus eseménynek kíván a Korunk emléket állítani...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Mi lesz a kisebbségek jogállását szabályozó törvénnyel?

Nemcsak a kormánybukás miatt került veszélybe a kisebbségi törvény elfogadása, hanem azért is, mert a decemberben összeült munkacsoport elutasította a kormánybiztos javaslatát. [...] Nyílt levélben fordult a Bél Mátyás Intézet elnöke, Ravasz Ábel a Kormányhivatal hivatalvezetőjéhez Július Jakabhoz a kisebbségek jogállását szabályozó törvény ügyében. Ez a törvény az ország kisebbségvédelmi rendszerének fontos és hiányzó eleme. Az, hogy jelenleg ilyen törvény nem létezik, megnehezíti a kisebbségek érdekképviselését és a kormány politikájának megalkotását is. Sajnos, 2022-ben nem sikerült elfogadni a törvényt...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kötet: A losonci Korunk Ifjúsági Klub története

Tavaly év végén jelent meg a Pro Arte Danubii gondozásában az a közel 70 oldalas kiadvány, melyben a losonci Korunk Ifjúsági Klub négyéves történetét mutatják be az ifjúsági klub tevékenységének egykori szervezői gazdag képes illusztrációkon, kordokumentumokon keresztül. A publikáció összeállítói – Jakab Rózsa, Duray Éva és Farkas Veronika – első kézből, saját szervezői munkájukon keresztül vezetik be az olvasót a 20. század 60-as éveinek első felétől alakuló, majd egyre jobban erősödő szlovákiai magyar ifjúsági klubmozgalom életébe, leginkább a Losoncot és a járást érintő eseményeibe. [...] A szlovákiai magyar egyetemisták megelégték az uniformizálást, a Csehszlovákiai Ifjúsági Szervezetbe (CSISZ) való bekenyszerítésüket. Először 1964 februárjában alakult meg Pozsonyban a JAİK (József Attila Ifjúsági Klub), amely felvette a kapcsolatot a prágai Ady Endre Diákkörrel – végül ez indította el az ifjúsági klubok alakítását Nyitrán, Komáromban, Kassán...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Videó: Cap György, a perbenyiki Mailáth familia kutatója

Perbenyik. Hiánypótlónak számítanak azok a 2008 óta sorra megjelenő kötetek, amelyek az egykor Perbenyikben élő grófi családot, a Mailáthokat mutatják be. A szorgos és aprólékos kutatómunkával, amelyet Cap György helyi lokálpatrióta több mint 22 éve végez, nemcsak Perbenyik és az egykor itt élő nemesi familia élete és széleskörű közéleti tevékenysége rajzolódik ki, de lassacskán leperolja az egész Bodroghöz múltját, történelmét. A Mailáth-családhoz és a vidékhez köthető tárgyakat is gyűjt, ezek a Királyhelmeceen működő Mailáth József Regionális Múzeumban egy állandó tárlat formájában idézik a múltat...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: A losonci Pedagógiai Szakközépiskola

Az ország legnagyobb múltú pedagógiai szaktanintézményét 1869-ben alapították Losonci Magyar Királyi Állami Tanítóképezde néven. Ma Pedagógiai Szakközépiskola nevet viseli az iskola, amely az egyetlen olyan államilag fenntartott középfokú intézmény, amely a szlovák mellett magyar nyelvű pedagógiai képzést is biztosít. Az óvónő és nevelőképzés magyar és szlovák nyelven folyik, a szociális nevelőket és a pedagógiai asszisztenseket szlovák nyelven képezik. Az iskola nyílt hetén alkalmunk volt betekinteni minként zajlik az oktatás a nagymúltú intézményben...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Digitálisan is elérhető az 1994-es komáromi nagygyűlés teljes jegyzőkönyve

A korábban csak egy ritkaságszámba menő könyv formájában elérhető jegyzőkönyv január 8-tól digitálisan is olvasható a Pro Civis Polgári Társulás jóvoltából. A társulás munkatársai a 28. évfordulóra digitálisan elérhetővé, kereshetővé és letölthetővé tették a felvidéki magyarság rendszerváltás utáni történetének sarokkövét jelentő nagygyűlés jegyzőkönyvének teljes anyagát, mondta Öry Péter, a Pro Civis elnöke. [...] Akkor azért gyűltek össze Komáromba a magyarok, hogy egy magyar megye és egy magyar tanács kialakításáról egyeztessenek...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Statisztika: Szerbia 30 városában több a nyugdíjas, mint a munkavállaló

A Köztársasági Nyugdíj- és Rokkantbiztosítási Alap legfrissebb adatai szerint Szerbiában 1.647.909 nyugdíjas és 2.766.034 munkavállaló él, valamint 30 városban és településen több a nyugdíjas, mint a munkavállaló...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Februárban újra pályázhatnak falusi házak vásárlására a fiatalok, eddig 1.600 épületet vettek meg

Milan Krkobabić, a falufejlesztési miniszter bejelentette, hogy februárban új program indul falusi házak vásárlására. Az elmúlt év során – mint mondta – a költségvetésből 1,2 milliárd dinárért 980 falusi házat vásároltak a fiatalok annak a programnak a keretében, amelynek célja, hogy a falvakban tartsa a fiatalokat...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Videó: Délkelet-európai diákothonok és kollégiumok tanácskoztak Belgrádban

A háromnapos nemzetközi eseményen több mint 40 diákothon és kollégium képviselője vett részt. A legfontosabb cél szülőföldjükön tartani a fiatalokat – hangzott el az első alkalommal megszervezett tanácskozáson. [...] Snejder-Sára Ildikó, az újvidéki Európa Kollégium igazgatója elmondta: Azt kell figyelniük és arra kell összpontosítani, hogyan tudunk mi ahhoz hozzájárulni, hogy valóban a fiatalok otthon folytassák a felsőoktatási tanulmányaikat...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)